

Alleen de wind weet waar ik ben

Alleen de wind weet waar ik ben

2000 kilometer wildernis te voet

Bart de Haas

Eerste druk 2023

Schrijver: Bart de Haas

Omslagontwerp en foto's: Bart en Karin de Haas e.a.

ISBN: 9789464806588

© 2023 Bart de Haas

Inhoud

Deel I, Ik hang mijn rugzak om	7
Deel II, Achter de horizon verdwijnen	32
Shingle Point naar Old Crow Hinkende Haas, en vriendelijke Wolven	32
Old Crow naar Dawson City Alleen de Wind weet waar ik heen ga	105
Dawson City naar Carmacks De eindeloze weg naar het Paradijs	167
Carmacks via Haines Junction naar Whitehorse Een Oase in de dorre Woestenis	204
Whitehorse naar Atlin De verdwenen Wildernis	234
Atlin naar Telegraph Creek De Grote Leegte	252
Telegraph Creek naar Iskut De afgeworpen Last	329
Deel III, Op krachten komen	345

Deel I, Ik hang mijn rugzak om

1 Het begin, op zoek naar ‘het’

Ik heb gezworven over de Chilcotin, van de houtzagerijen in Williams Lake tot het zoute water van de Stille Oceaan. Ik volgde de sporen van Alexander MacKenzie, door de wouden langs de Blackwater River op zijn weg naar het overweldigende kustgebergte met berghellingen die alle kleuren van de regenboog vertonen. Eenmaal de Dean River doorkruist, met Tsitsutl Peak als markante bergtop links houdend, komt de Bella Coola vallei in zicht. Een nauwe vallei waar de Hotnarko-, Atnarko- en de Talchako River samen komen om de brede machtige en snelstromende Bella Coola River te vormen. Het door het vochtige klimaat weelderig begroeide dal ligt verscholen tussen soms bijna loodrecht omhoog rijzende met naaldbomen begroeide berghellingen waarvan de besneeuwde toppen tot ver in de hemel reiken. Diep verborgen in de fjordenkust waar de Bella Coola River het zoute water instroomt ligt het dorpje Bella Coola. Hier waande ik mij in het paradijs, maar miste toch iets. Wat? Geen idee: avontuur, het reizen door de onbewoonde wildernis, mijn bewondering voor de ‘wilde’ medebewoners van onze planeet, eenzaamheid, of juist gezelschap, liefde, vertrouwen, vrede, een rustig leven of juist de uitdaging, het leveren van een prestatie, mijzelf bewijzen, innerlijke rust, het ervaren van de onzichtbare krachten van het universum die alle schepselen met elkaar verbinden. Ik wist het niet, mijn zoektocht duurde voort naar het grote ‘het’. Wat ik wel wist was mijn gevoel van een oneindige drang naar vrijheid en onafhankelijkheid, het volgen van mijn eigen weg in het leven en niet een opgedrongen of beperkt bestaan door anderen.

Al in mijn jeugd was Canada voor mij het land van avontuur, ontdekkingsreizen en de wilde dieren. Ik verslond de boeken van Eric Collier ‘Three against the Wilderness’, de reizen van Alexander MacKenzie, Sir John Franklin, Samuel Hearne, de geschiedenisboeken over de indianen van Noord-Amerika en nog veel meer.

In mijn jeugd was, voor mij en mijn vriendjes, de omgeving van Hilversum, de Utrechtse heuvelrug, met name rond Doorn en Leersum en voorts de Veluwe bossen, onze wildernis. We wisten edelherten, reeën, zwijnen, vossen en andere dieren op te sporen. Vele avontuur-

lijke en spannende nachten hebben wij daar beleefd.

Tijdens mijn middelbareschooltijd, in de periode 1958 tot 1963, werd mijn spaarpot gevuld door te werken bij een bakker en een houthandel en met het ophalen van oude kranten en oud ijzer. Van het zuur verdiende geld kocht ik een rugzak, zo'n oud Noors model, een dump slaapzak, een militaire veldfles en een pub-tentje. Mijn rugzak werd voor mij het symbool van vrijheid en avontuur. Na mijn schooltijd wist ik regelmatig te ontsnappen naar Brits Columbia, Canada. Met al ruime wildernis ervaring, opgedaan in Canada en Scandinavië, was de aanmelding voor militaire dienst de volgende stap in mijn leven. Een grondige instructeursopleiding was een nieuwe ontdekking voor mij, dit zou 'mijn weg' worden. Niet alleen in het leslokaal, maar met name het lesgeven in sport en de avontuurlijke vakken zoals navigatie, weerkunde, zoölogie, botanie, sporenonderzoek en survivaltechnieken. Het werd voor mij een groot leerzaam avontuur en een nieuwe wereld zonder armoede. Na zestien jaar militaire dienst en in een uitstekende conditie dankzij een jarenlange keiharde toptraining in het militaire vijfkamp team, kwam de gedachte op om naar Canada te emigreren. Na het afscheid van de militaire dienst ging de emigratie helaas niet door, mijn toenmalige vrouw trok zich terug en mijn nieuwe baan werd meubelmaker bij een meubelfabriek in Friesland. Bij Noorderbuitensport in Sneek gaf ik in de avonduren les onder andere in navigatie, weerkunde, eetbare en geneeskrachtige planten en diverse overlevingstechnieken. Tevens werd mij een baan aangeboden als regionaal bestuurslid bij de TROS, het werd een geweldige tijd in de tv- en radiowereld en ik maakte op die manier kennis met vele bekende Nederlanders. De tijd als meubelmaker en TROS-bestuurslid was zeer leerzaam, maar het buitenleven en lesgeven was toch mijn weg. Het maken van meubels werd na zes jaar verruild voor lesgeven in buitensportactiviteiten, onder andere looptraining, en met een karate diploma op zak kwam karate-les erbij als activiteit. Defensie werd gedeeltelijk weer mijn werkgever door mijn aanmelding als reservemilitair en mijn functie werd pelotonscommandant in de regio Assen. Kortom een veelzijdig en avontuurlijk bestaan. Ik miste echter iets, iets wat mijn leven volledig zou maken. Dat 'iets' was de onbewoonde en oneindige Canadese wildernis, die gebieden tot waar de mens nog nooit was doorgedrongen behalve misschien de oorspronkelijke bewoners, de indianen en eskimo's.

Op mijn tweeënveertigste overleed mijn vader. Dat was een grote schok voor mij. Mijn ouders hadden geen best leven, ze hadden ternauwernood de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog overleefd. Mijn vader heeft altijd geleden aan de gevolgen van de oorlog, het concentratiekamp, en het zien lijden van zijn broers en zusters. Hij was vaak depressief en bezorgd of hij zijn gezin wel kon voeden. Mijn twee jaar jongere broertje was vanaf zijn geboorte gehandicapt en verlamd, een extra zorg voor mijn ouders, hij overleed op tienjarige leeftijd. Daarbij was ik ook nog een zwak, mager en bleek mannetje door de slechte schimmelige behuizing en een gebrek aan voedsel direct na de oorlog. Mijn vader liet mij dan ook regelmatig blijken dat mijn zwakke gestel ongeschikt was voor sport. Het contact met mijn tweede broer, die zes jaar jonger is, was minimaal. Mijn moeder werd in de loop der jaren regelmatig opgenomen in een psychiatrische inrichting.

Door het overlijden van mijn vader lag mijn leven overhoop. Daarbij was mijn huwelijk een ramp, een scheiding was in aantocht, de kinderen kregen een hekel aan mij. De kans om het verlies van mijn vader te verwerken werd mij onmogelijk gemaakt. Ik had er genoeg van. In een wanhopig moment kwam het besluit in mij op om weer naar mijn geliefde land, naar Canada, te gaan om een monstertocht van een half jaar te maken. Mijn al opgedane ervaring was dat de wildernis, Moeder Aarde, alle ellende tot zich nam en goede energie daarvoor teruggaf. Daar in die oneindige wildernis kon het verlies van mijn vader verwerkt worden. Mijn vader, die arme man die nooit de kans heeft gehad om een gelukkig leven te leiden, zo ook mijn broertje die zo jong gestorven was en mijn moeder die uiteindelijk in een inrichting belandde. Ondanks de zwarte dagen in mijn leven zweefde er altijd 'iets' boven mij als een onweerstaanbare kracht, een kracht die zei: "Volg je hart". Mijn ouders hadden altijd geleefd binnen de beperkingen die de maatschappij oplegde en begrepen die vrijheidsdrang niet.

Iedereen was faliekant tegen mijn reisplan, vooral vanwege de kosten, terwijl het mijn overtuiging was dat het alleen de vliegreis betrof want in de wildernis kan je geen geld uitgeven. Ik was er zeker van dat alles dubbel en dwars terug verdiend zou worden.

Gesponsord door onder andere Canadian Airlines met een gratis vliegreis, Noorderbuitensport en Bever Zwerfspot met uitrusting en Arctic

Explorer Services met hotelaccommodatie, begon uiteindelijk mijn plan vorm te krijgen.

2 De Voorbereiding

De uitvoering van het plan was om aan de arctische kust van het Yukonterritorium te starten en simpelweg door het meest onbewoonde gebied van Canada naar het zuiden te trekken en de winter zoveel mogelijk voor te blijven. Het eerste traject zou door de boomloze moerassige toendra gaan naar de indiaanse nederzetting Old Crow, een afstand van 250 kilometer, daarna 480 kilometer door de naaldwouden en zoveel mogelijk boven de boomgrens blijvend naar het goudzoekersstadje Dawson City. Voorts 280 kilometer via de goudvelden naar Carmacks, 200 kilometer door bizon territorium naar Haines Junction, 200 kilometer door het machtige kustgebergte naar Whitehorse, dan de grens Yukon-Brits Columbia passerend, 200 kilometer naar Atlin, en dan 385 kilometer door een woest bergachtig en ruig gebied langs het imposante kustgebergte naar Telegraph Creek, en tenslotte nog bijna 100 kilometer door vulkanisch gebied, langs Mount Edziza naar Iskut, een pelsjagersdorpje in het noorden van Brits Columbia. Opgeteld een trektocht van ongeveer 2.000 kilometer. Mijn enthousiasme kende geen grenzen. Wegwezen!

3 Mijn uitrusting

Ik gooide mijn kampeeruitrusting op een grote wanordelijke hoop (zeer ongebruikelijk voor mij) en selecteerde wat werkelijk nodig was voor een zes maanden lange tocht welke drie seizoenen omvatte, de zomer, herfst en een deel van de winter. De drang om te verdwijnen werd steeds sterker, de met grote aandacht en passie gekozen stapel uitrustingsstukken spoorde mij aan om zo snel mogelijk te vertrekken, weg van al het oeverloze geouwehoer.

In een paar uur tijd was alle noodzakelijke uitrusting keurig in mijn rugzak gepakt samen met een paar zaken van emotionele waarde. Wat was voor mij van emotionele waarde? Ik had niets, zelfs geen foto van mijn ouders, niets wat mij aan mijn ex-gezin herinnerde. Maar wel mijn CISM-insigne van de wereldkampioenschappen militaire vijfkamp, mijn Parawing, mijn Scherpschutters insigne en mijn Kyokushin Karate embleem, voor mij waardevolle amuletten, een bescherming en een talisman, een schild. Waarom zijn deze zo belangrijk voor mij? Dit zijn de bewijzen dat mijn vader geen gelijk had. Ik was niet een ziek, zwak en week mietje of watje, nee iemand die de top had bereikt!

Mijn keuze was gemaakt, een uitrusting die zes maanden alles verslijtende wildernis moest overleven:

- Mijn trouwe honderd liter uitwendig frame rugzak (Camptrails) die gevuld was met:
- Een superklein tentje,
- Slaapzak met een isolatiewaarde tot minus 25° Celsius, in een waterdichte zak,
- Matje,
- Zak voor proviand of om voedsel (planten, vis, wild en gevogelte) in op te bergen,
- Tasje voor dagelijks proviand binnen handbereik,
- Pannetje,
- Mok, lepel,
- Veldfles,
- Vuursteen en aansteker,
- Waterdicht plastic doosje voor tinder (in Canada te verzamelen aansteekmateriaal zoals pluizen van wilg, populier en verpulverd gras en dennen- of sparrenhars),

- Thermokleding/winterkleding in een waterdichte zak,
- Een paar extra sokken,
- Regenkleding,
- Handschoenen,
- Mondharmonica, voor kalme, genotvolle avonden bij het kampvuur,
- EHBO kit,
- Spoorzoeker set, bestaande uit een loep 6 keer vergroting, een mini microscoop ter grootte van een vinger, met een vergroting van 20 - 60 keer, rolmaat, en mini schuifmaatje,
- Zestig meter touw van acht millimeter voor allerlei doeleinden bijvoorbeeld om mijn proviand in een boom op te hangen, buiten het bereik van de beren, muizen en ratten, alleen de eekhoorns zullen bij ontdekking genieten van een heerlijk maal,
- Diep verborgen in mijn rugzak mijn amuletten en paspoort,
- Schriften, pennen en een potlood om een dagboek bij te houden.

Aan de heupriem van de rugzak bevestigd, voor gebruik gereed:

- Een tas met een mini telescopische werphengel, extra snoer, blinkers en lepels,
- Camera, telelens en zesendertig dia filmrolletjes (digitale camera bestond toen nog niet).

Aan of op mijn lichaam:

- Een flesje met insectenwerend middel,
- Kaartentas, kaarthoekmeter en kompas, de kaarten moeten nog aangeschaft worden,
- Horloge,
- Veldkijker 8 x 30,
- Jachtmes,
- Geweer, een oude 7 mm Mauser, munitie (vijftig patronen) en onderhoudsmiddelen. Ik had een constructie aan mijn rugzak gemaakt om mijn geweer te bevestigen. Later bleek dat zinloos te zijn, ik heb het geweer de hele rit afwisselend in mijn linker- en rechterhand gedragen.

Voorts:

- Hoge Lundhags laarzen/wandelschoenen,

- Mijn dagelijkse kleding: een overhemd met lange mouwen (minder last van de muggen), lange sneldrogende broek, een vest en een hoed.

Al met al een gewicht van vijftientig tot dertig kilogram, zonder het proviand of voedsel uit de natuur meegerekend.

Tijdens mijn voorbereidingstijd in Nederland probeerde ik van de nederzettingen langs de geplande route informatie te krijgen. Geen enkele reactie volgde, behalve een te laat ontvangen reactie van sergeant Gudmunson van de Royal Canadian Mounted Police te Dawson City. Een deel van de trektocht lag al achter mij, zijn brief werd mij voorgelezen tijdens een telefoontje naar Nederland. Sergeant Gudmunson raadde mij ten strengste de hele tocht af, veel te gevaarlijk! De muskieten in de toendra en de grizzlyberen zouden me letterlijk opvreten, het was onmogelijk om de brede ijskoude rivieren over te zwemmen, de bergen en naaldwouden waren ontoegankelijk en niet door te komen. Omkomen van de honger of bevriezen in de winter en nog veel meer stond mij te wachten. Welnu net als aan mijn vader werd het mijn doel de sergeant te bewijzen dat het wel mogelijk was. Ik kom eraan!

Op het allerlaatste moment kocht ik proviand voor zeker veertien dagen: broodmeel, noedels, muesli, macaroni, kaken, gedroogd vacuüm-

verpakt vlees, en een plastic potje met suiker. Tijd om te vertrekken, op naar Schiphol! Tien uur later landt het vliegtuig in Vancouver.

4 Aankomst in Vancouver, 17 juni 1988

De Immigratie officier op vliegveld Vancouver schijnt niet te begrijpen dat het mogelijk is om met wat zakgeld een half jaar te kunnen leven in de Canadese wildernis.

"Meneer, mijn plan is een trektocht door de onbewoonde wildernis en daar kan ik geen geld uitgeven, toch?" Twee minuten lang zwijgt de jonge ambtenaar, daarna begint de discussie weer opnieuw. "Op mijn route liggen zeven dorpen of nederzettingen: Old Crow, Dawson City, Carmacks, Haines Junction, Whitehorse, Atlin en Telegraph Creek. Dat zijn de enige plaatsen in een half jaar tijd waar geld uitgegeven kan worden."

Van de meeste plaatsen heeft de douanebeambte nog nooit gehoord. Op mijn kaart van het Yukonterritorium en Brits Columbia geeft mijn vinger de geplande route aan. Hij kijkt me ongelovig aan. "Daar moet je wel een topconditie voor hebben, je kan ook verdwalen en van honger doodgaan!"

Het flapt er gewoon uit: "Ik ben geen douanebeambte met de conditie van een gepensioneerd konijn." Dat was een behoorlijke belediging, er valt een korte stilte. Hij kijkt me aan en na een eeuwigheid begint hij te lachen, het ijs is gebroken. Na twintig minuten drammen, zeuren en nogmaals uitleggen, is de goede man ervan overtuigd dat het onmogelijk is om vijfhonderd dollar uit te geven in de wildernis en dat dit riante bedrag ruim voldoende is om een half jaar in Canada te verblijven. Vriendelijk lachend zet hij een stempel in mijn paspoort en wenst me succes.

Nog eens twintig minuten later komt een volgende beproeving. Een ronde norske vrouwelijke douanebeambte doorzoekt grondig mijn rugzak en enkele ogenblikken later verdwijnt de helft van mijn proviand in een afvalbak. Alles wat maar op vlees lijkt wordt resoluut in beslag genomen. Alleen de noedels, macaroni, muesli en mijn potje suiker zijn over. Voor mijn geweer heeft ze totaal geen belangstelling.

Eindelijk ligt de koele aankomsthal van luchthaven Vancouver achter mij. Wat een grote opluchting, ik ben terug in Canada. Kapitein Dick van Winden van het Korps commandotroepen, mijn oude vijfkamptrai-

ner, had aan zijn nicht Janneke gevraagd of zij mij van het vliegveld op wilde halen. In de aangename zomerwarmte speuren mijn door de reis vermoeide ogen naar Janneke. Volgens de beschrijving heeft ze roodbruin haar en draagt ze een lichte zomerjurk. Al zoekend valt mijn oog op een bordje met mijn naam met daarachter een veelkleurig gebloemd zomerjurkje onder een glimlachend gezicht, gedeeltelijk verborgen in roodbruin haar. Het is een fijne kennismaking met Janneke. De tijd is echter kort, we rijden naar haar huis in Vancouver-Noord, eten, praten, rugzak inpakken, slapen en weer terug naar het vliegveld. Ze geeft mij een hangertje met Christoffel, de beschermheilige van de reizigers en tevens een interessant lijstje met beschermheiligen. Die zullen zeker nodig zijn op mijn avontuurlijke tocht: Andreas, beschermheilige van de vissers, Hubertus van de jacht, voorts Sebastiaan van de schutters, en de heilige Thaddeus, beschermer van de ellendige. Eigenlijk zijn ze nooit nodig geweest, alles ging vanzelf, mijn tegenslagen kwamen vanzelf en ook de daaropvolgende hoogtepunten in het leven. Mijn eigen persoonlijke talismannen zijn toch om een of andere redenen waardevol voor mij.

5 Aankomst in Inuvik, Noordwestterritorium

De volgende vlucht is van Vancouver naar Edmonton. In Edmonton is het snel overstappen in een viermotorig propellervliegtuig en laag over de grond scherend komt na geruime tijd Inuvik in het Noordwestterritorium in zicht.

De spanning is achter de rug, in het moderne, kleine aankomst-vertrekhalletje staan indianen, Inuit en blanken geduldig op hun bagage te wachten. Aan een ongeschoren gezicht boven een rood geblokt hout-hakkersoverhemd en een spijkerbroek vraag ik: "Is het ver lopen naar de stad?"

"Te ver. Duitser?"

"Nee, nee, Nederlander", is mijn gehaaste antwoord.

"Als je even geduld hebt regel ik een taxi, ik ben Steve Adams." Steve telefoneert en ik sleep de bagage naar de uitgang.

De ongewone hitte jaagt ons in de taxi, de chauffeur drukt het gaspedaal in en snel glijden de lage sparren langs ons heen. Nog sneller slepen wij onze koffers en rugzak naar de verlokkelijke koelte van Eskimo Inn. In het donkere hotel weet men van mijn komst, mijnheer Ingwersson,

agent van Arctic Explorer Services, had vanuit Nederland een kamer voor mij gereserveerd. Vlug zoek ik na de inschrijving mijn hotelkamer op. Vaag dringt “Tot morgen bij het ontbijt” tot mij door en plof dan uitgeput op bed.

's Nachts om één uur schijnt de zon in mijn gezicht. In het felle ‘nachtelijke’ zonlicht verdwijnen een paar fietskampeerders in een flits uit mijn gezichtsveld.

“Waar woon je Steve?”, vraag ik tussen twee happen eieren met spek door.

“Yellowknife, maar ik werk hier als ingenieur voor een oliemaatschappij. Hoe lang is voor mij onbekend, vandaar dat het nog onzeker is of mijn gezin over kan komen.”

“Weet jij waar topografische kaarten verkrijgbaar zijn?” Na een slurp koffie kruist Steve op een stadsplattegrond een gebouw aan.

“Daar is het Departement Mines and Resources, daar kan je vast en zeker kaarten kopen. Waar heb je ze voor nodig?”

“Mijn plan is een trektocht te maken vanaf de Arctische kust van het Yukonterritorium naar een 2.000 kilometer zuidelijker gelegen nederzetting Iskut in Brits Columbia.”

Heel traag komt er een reactie: “Geef je route op bij de RCMP.”

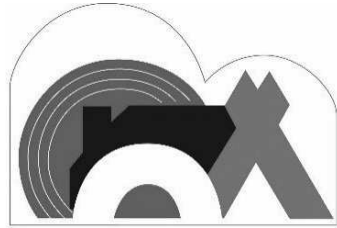
Steve veegt zijn zwarte spijkerbroek en zijn donkere trui schoon, poetst zijn brillenglazen en het zwarte montuur en maakt aanstalten om te vertrekken.

“Ik wens je veel succes, het ga je goed.” Steve is verdwenen.

Nu komen de geluiden uit de zaal op mij af: irritant luid pratende zomers geklede Amerikaanse toeristen, een jengelende eskimo-baby met een sussende moeder en een boze ober die de moeder vraagt haar kind te kalmeren. Het wordt mij te druk, met de plattegrond in mijn hand wandel ik de felle zon en de koele ochtendlucht in.

Mijn longen zuigen zich vol met arctische zuurstof op mijn eerste verkenning door Canada's grootste stad boven de poolcirkel. Inuvik (Place of Man, plaats van de mensen) is een uiterst moderne vijfendertig jaar jonge stad, geheel aangepast aan het barre noordelijke klimaat. Het chaotisch centrum is een mengeling van braakliggende terreinen, zand-

hopen en zonder enige regelmaat verspreide kantoren, winkels, hotels en bedrijven. In dit bonkende, fluitende, sissende stadje wonen zo'n 3.500 blanken, Kutchin indianen en eskimo's. De vereniging van de drie culturen is te herkennen aan het stadslogo: een Teepee, een Iglo en een Huis.

TOWN OF INUVIK

In de buitenwijken staan, in schril contrast tot het chaotische centrum, kleurrijke netjes gerangschikte huisjes van de geharde pioniers van het noorden. Op de grens van chaos en orde valt onvermijdelijk de helderwitte koepelvormige Anglicaanse kerk op, vlekkeloos wit tegen een wolkeloze helderblauwe hemel.

Voorheen woonde een groot deel van de Inuviken in Aklavik (Place of Bear, plaats van de beren), een handelspost in de MacKenzie-delta, maar door overstromingen van de Alexander MacKenzie River moesten de meeste Aklaviken naar Inuvik verhuizen.

De alleen met slede of kano bereikbare pelsjagernederzetting bleef niet onopgemerkt voor de geschiedschrijvers. Hier eindigde de grootste mensenjacht in de noord Canadese geschiedenis. In 1927 doodde 'Mad Trapper/Gekke pelsjager' Albert Johnson twee politieagenten. Vijf jaar later kwam de RCMP (Royal Canadian Mounted Police) hem op het spoor. In een verbeten, achtenveertig dagen durende, achtervolging in de dodelijke gruwelijk koude winterse wildernis wisten ze hem te doden. Hij werd begraven in Aklavik. Maar tot op heden is nog steeds niet zeker of ze de juiste persoon gedood hebben. In de gelijknamige film is Charles Bronson de hoofdrolspeler, de 'Mad Trapper'.

Bij een braakliggend terrein doet een dronken indiaan vergeefse pogingen om een oud roestig hek te openen. Onsamenvangende taal begeleiden het krachteloze getrap met zijn smerige versleten schoenen. Zijn spijkerbroek en blauw geblokte houthakkersoverhemd gaan schuil onder een vette laag vuil. Zijn gezicht gaat verborgen onder een bos onverzorgd zwart haar. Hij heeft niet in de gaten dat even verderop een doorgang is.

Anglicaanse kerk in Inuvik

Ik betreed het gloednieuwe strak modern ingerichte kantoorgebouw van het Department Mines and Resources en vraag beleefd naar topografische kaarten van het Yukonterritorium.

“Sorry, wij hebben alleen kaarten van het Noordwestterritorium.”

De moed zinkt mij in de schoenen. Bijna gereed om de arctische wildernis in te trekken en nu zijn er geen kaarten van het Yukonterritorium verkrijgbaar! De beambte ziet mijn teleurgestelde gezicht en biedt onmiddellijk zijn hulp aan.

“Wanhoop niet, wij gaan samen op stap om kaarten te regelen. Moet je nog meer regelen? Kom maar mee, dan blijf ik net zo lang bij je tot alles rond is.” Verbazingwekkend, wat een welwillendheid, er ontstaat een brok in mijn keel.

Met een gloednieuwe dienstauto rijden we hortend en stotend over de oneffen zand- en grindwegen van het centrum. De ambtenaar spuit een vloed aan informatie over het noorden.

“Sinds kort zijn we ook over land bereikbaar, de zevenhonderd-twintig kilometer lange Dempster Highway maakt het mogelijk om, hoofdzakelijk in de zomer, naar Dawson City te rijden. Het rijden door dit uitgestrekte onbewoonde toendraland is niet zonder gevaar. Met klem

adviseert men dan ook survivaluitrusting, brandstof en voldoende proviand mee te nemen. Vooral voor het snel populair geworden fietskamperen is dit van belang.” De boeiende verteller vraagt: “Weet je waar de naam Dempster Highway vandaan komt?”

Nu is het mijn beurt, de spannende jonge geschiedenis van het noorden was mij als kind al bekend. “In het verleden gingen patrouilles te paard of met de hondenslee, uitgezonden door de North West Mounted Police, naar verafgelegen gebieden, onder andere naar de missieposten Arctic Red River en Fort McPherson. In 1922 kreeg de Fitzgerald patrouille opdracht om de nederzettingen in het noorden van het Noordwest-territorium te bezoeken. Dat gebeurde vanuit Dawson City, een afstand van zo'n 1.500 kilometer met de hondenslee door de door intense koude en sneeuwstormen geteisterde wildernis. De patrouille werd na verloop van tijd vermist en korporaal Dempster kreeg de opdracht een zoekactie te organiseren. Maandenlange speurtochten onder de meest barre omstandigheden leverden eindelijk resultaat. Bij de Peel River werden de bevroren lijken van de vermiste patrouille gevonden.”

Ademloos verbaasd kijkt mijn begeleider mij aan. Een vreemdeling die iets weet over de geschiedenis van het noorden!

We rijden eerst naar een klein kantoor om een vlucht met een water-vliegtuig te regelen. Kim en Caren, twee charmante eigenaresses van de kleine vliegmaatschappij moeten mij teleurstellen; voorlopig geen vlucht naar de arctische kust. In de crewroom bij Antler Tours, een andere vliegmaatschappij, ontmoet ik Sheila de eigenaresse en enkele piloten. De vrouwen hier in het noorden bruisen van ondernemingslust en avontuur en ze zijn ook nog vriendelijk, knap, slank en hebben een prachtig figuur.

“Is er een vlucht naar het eskimo kamp Shingle Point? Mijn plan is om van daaruit naar Old Crow te trekken.”

“Dat heeft nog nooit iemand gedaan, weet je wel waar je aan begint? Hoogstwaarschijnlijk is er over twee dagen een vlucht naar Herschel Island, dan kunnen wij je wel droppen bij Shingle Point, maar we kunnen je niets beloven. Mocht het doorgaan dan is het zeker interessant om Herschel Island te bezoeken. Zeer zeldzame planten zijn er te zien en onderweg is de kans groot dat er muskusossen waar te nemen zijn.” Enigszins optimistisch vertrekken wij richting politiebureau. De breed-

gebouwde Mountie verstrekt mij een Wilderness Travel Form. De in kaki gekleurd overhemd en donkerblauwe broek geklede diender helpt bij het invullen van het formulier. Het is een serieuze zaak, veel toeristen, met name Duitse toeristen willen in het noorden de sfeer proeven van de 'Last Frontier', het vrije Wilde Westen, de wildernis en het avontuur. Helaas worden er nogal wat toeristen vermist. Door gebrek aan kennis, slechte uitrusting en een verkeerde instelling ten opzichte van de wildernis verdwijnen er jaarlijks talloze mensen, om nooit weer terug te keren.

Ik geef de agent mijn wapen en vraag een wapenvergunning.

“Waarom? U heeft toch al een vergunning? Anders had u het wapen nooit in kunnen voeren. Mooi wapen trouwens, een echte Mauser uit de Tweede Wereldoorlog.”

“Maar mijnheer de agent, kan ik dan een 'small game license' krijgen voor de jacht op klein wild?” De agent glimlacht bij zo'n stomme opmerking.

“Meneer, volgens het net ingevulde formulier start je die idiote voettocht vanuit het walviskamp Shingle point in het Yukonterritorium en je staat nu bij mij in het politiebureau Inuvik in het Noordwestterritorium. Ik kan je dus geen 'klein wild' vergunning verstrekken voor het Yukonterritorium.”

Na deze gedetailleerde uitleg gaat het lampje branden. Stom, nooit aan gedacht, Canada is niet één land, maar bestaat uit twee territoria en tien provincies met elk hun eigen wetten. Later is een nieuw territorium, Nunavut, daarbij gekomen.

“Bovendien”, vervolgt de goede man, “is het onzin dat jij voor die enkele sneeuwhaas of gans een vergunning nodig hebt, je moet ermee overleven.”

Dat was dat, de agent overhandigt mij het geweer en voor de deur achter mij dichtslaat roept hij nog na: “Kijk uit voor de grizzly.”

De gastvrije ambtenaar brengt mij nu naar een klein verweerd houten gebouwtje waar mogelijk kaarten te verkrijgen zijn. Inderdaad de strak geklede blonde verkoopster toont mij alle kaarten die nodig zijn voor de eerste twee trajecten. Mijn route door de arctische Yukon wildernis kan beginnen. Kaarten zijn verkrijgbaar tot ongeveer Dawson City, vanaf de kust zo'n achthonderd tot negenhonderd kilometer toendra, gebergten en naaldwouden, met als enige nederzetting het tweehonderd-

vijftig kilometer ten zuiden van de kust gelegen indiaanse dorpje Old Crow aan de Porcupine River.

Ik neem afscheid van de behulpzame ambtenaar, alles is nu gereed, het is nu alleen maar afwachten.

In de avonduren verlaat ik Eskimo Inn. Buiten het dorp langs de MacKenzie River is een aardig kampplekje voor mijn tent. Het is nog steeds verschrikkelijk heet, ongeveer 26° Celsius, maar gelukkig brengt langzamerhand de rivier enige verkoeling. Even verderop kamperen twee meisjes. Ze hebben een twee maanden durende kanotocht over de MacKenzie River erop zitten. Hun gids neemt afscheid en wenst ze een goede reis terug naar Vancouver. Twee Amerikaanse echtparen hebben het plan een kanotocht te maken over de brede traag stromende MacKenzie River. Het wachten is op een gids. Ze doden de tijd met joggen en vissen.

In de bloedhete tent dommel ik langzaam weg maar een goede nachtrust wordt mij niet gegund, mijn bezwete lichaam en het stadslawaai houden mij wakker. Ongelofelijk wat een lawaai boven de poolcirkel. Vliegtuigen vliegen af en aan, razende auto's en motoren scheuren over de weg en zo nu en dan klinkt de sirene van een voorbijrazende politiewagen. De RCMP is bijzonder waakzaam; bars en saloons worden nauwlettend in de gaten gehouden.

Het wachten irriteert mij vreselijk. De meisjes en de Amerikanen zijn vertrokken. Ik breng maar weer eens een bezoek aan de crewroom van Antler Tours. Sheila en de piloten schenken mij regelmatig koffie in. Een jonge Oostenrijker vertrekt met een gids naar Taktayoktuk, hij wil enkele eskimo kampen bezoeken. Verveeld volgen mijn ogen de kaarten langs de wanden van de kleine houten crewroom. Een beeldschone eskimo vrouw met een klein baby'tje op de armen wacht gelaten op een vlucht naar huis. Wanneer is het mijn beurt om te vertrekken?

6 De vliegreis naar Shingle Point, Yukonterritorium

Slecht gehumeurd keer ik terug naar de tent, starend in de diepblauwe hemel razen mijn gedachten door het hoofd. Het enige wat niet rond is, is mijn proviand. Het is te weinig, maar niet echt een probleem, in de wildernis is voedsel in overvloed.

Plotseling verschijnt Sheila bij de tent, het is half negen. “Vanavond om negen uur vertrekt een watervliegtuig naar Herschel Island en op de terugweg zetten wij je af bij Shingle Point.”

Ik spring een gat in de lucht van blijdschap. Mijn rugzak is snel ingepakt en Sheila brengt me naar kade. Het watervliegtuig wordt al geladen.

Tom de piloot probeert kreunend en steunend mijn rugzak in het vliegtuig te duwen. “Wat heb je in Godsnaam allemaal bij je?”

Sheila komt nog even afscheid nemen en drukt mij op het hart om na mijn aankomst in Old Crow haar te bellen.

Het vliegtuig zit volgepropt met vier passagiers, proviand voor de bewoners van Herschel Island en mijn rugzak. Rustig draait het vliegtuig rondjes op de brede machtige rivier, de motor komt geleidelijk op temperatuur en dan geeft Tom vol gas. Nog een korte groet en luttele seconden later raken wij los van het water. Inuvik verdwijnt rechts achter ons en traag stijgen wij boven de honderdvijftig kilometer brede moerassige met krekens en rivierarmen doorsneden delta aan de monding van de machtige MacKenzie River. Rustig ronken wij richting arctische kust, een zilvergrijze streep wordt zichtbaar. De kale boomloze toendra eindigt abrupt en loodrechte wanden verdwijnen in de ijsskoude Beaufort zee. Ik krijg een brok in mijn keel en vochtige ogen. “Kijk!” zegt Tom, “Beluga walvissen!” Regelmatig komen de witte walvissen boven water en duiken daarna weer onder het wateroppervlak van de heldere zee. Tom vliegt kriskras over het groene land en het grijze water, hij is op zoek naar muskusossen. Na verloop van tijd doemen twee muskusossen op in een rivierbedding.

“Wij gaan ze wat dichterbij bekijken”, en hij gooit de vleugels bijna verticaal. Laag boven de kale toendra draait hij zijn rondjes rond de twee onbeweeglijke bewoners van de kale noordelijke vlakten. De muskusos is goed aangepast aan het harde leven in het arctische noorden. Hij is flegmatisch van aard en sterk van gestel. Eskimo’s drijven de dieren in het water en doden ze vanuit hun boot. Een andere vijand is de wolf. Als een pak wolven besluit om een kalf te grijpen vormen de ossen een verdedigingsring rond de kwetsbare kalfjes. Als de kudde in paniek raakt, grijpen de wolven hun kans om een achtergebleven kalf te doden. Na een lange boeiende vlucht landen we aan de oever van Herschel Island. De enige aanwezigen zijn een paar eskimo’s, een jonge biologe

die vogeltellingen verricht en de Park Ranger Victor en zijn vrouw Nellie. Victor is een kleine breedgebouwde grappen makende eskimo met een verweerd rond gezicht en glimmende ogen. Hij laat ons vele zeldzame planten zien en enkele broedende watervogels, zoals de zwarte zeekoet en de black guillemo (*Cephus grylle*), een prachtige eendachtige zwarte vogel met een hagelwitte vlek op de vleugels en vuurrode poten.

“Daar liggen enkele graven.” Victor wijst. “Het zijn graven van eskimo’s, allemaal gestorven in de leeftijd van twintig tot dertig jaar. De best verzorgde graven zijn van twee leden van de RNWMP, de Royal North West Mounted Police, een 31-jarige sergeant en een 21-jarige constable. Jaarlijks worden deze graven bezocht door leden van de RCMP. Verder zijn er graven van walvisjagers die in de strenge winter van 1896 zijn omgekomen.”

“Wij willen graag de eskimo graven restaureren”, zegt Victor. “Aan de kerkelijke autoriteiten hebben wij geld gevraagd, maar sinds wij bekeerd zijn hebben zij geen belangstelling meer voor ons. Toch zijn wij toegewijde Christenen. Wij eskimo’s hebben een bijzondere belangstelling voor de bijbel. Men weet gelukkig niet dat wij ze gebruiken om het vuur aan te maken. Burn the Lord, long live the Lord.” Hij schatert het uit met zijn tandeloze mond en zijn hele lichaam schudt van plezier. Tom wordt ongeduldig, het wordt tijd om naar Shingle Point te vliegen, mij af te zetten en dan naar huis, naar Inuvik. Het begin van mijn wildernis avontuur komt nu met rasse schreden naderbij.

Een uur later glijdt het brommende watervliegtuig vlak boven de grijze schuimende golven van de Beaufort zee. De drijvers raken voorzichtig het zoute water. Een vage kustlijn wordt zichtbaar, nog even, dan gaat het avontuur beginnen.

7 Aankomst Shingle Point

De motor komt tot stilstand, het watervliegtuig glijdt over de lange grijze golven van de Beaufort zee. De grijze watermassa om mij heen verdwijnt geleidelijk in de sombere grijze hemel. In het zuiden is echter een vage groene lijn zichtbaar, de arctische kust van het Yukon-territorium. De rustgevende ruisende noordenwind en de immer voortschrijdende branding brengen ons in de richting van het met drijfhout bedekte strand. Tussen het aangespoelde hout tekenen zich enkele witte

katoenen tenten af. Daartussen staat een opvallende tipi vormige, uit boomstammen opgetrokken hut, die het eskimo kamp Shingle Point markeert. Een tipi is voor de prairie-indianen het mobiele onderkomen. Het is ook een gewijde ruimte, de grond is de aarde, de wanden vertegenwoordigen de hemel en de ronding de eeuwigheid. Het is mij onbekend of de eskimo's er dezelfde waarde aan hechten, waarschijnlijk hebben ze in het verleden nooit contact gehad met de prairie-indianen.

Donkere bewegende stippen worden zichtbaar, geleidelijk aan veranderen de stippen in dansende zwaaiende en springende mensen. Zevenentwintig mensen verdringen zich op het grauwe natte strand, enkele golven later komt het vliegtuig met een schurend geluid tot stilstand. Tom springt lenig op de drijver en zijn uitbundige groet doet de giechelende ravottende menigte omslaan in een juichend ontvangstcomité. Tom heeft geen tijd om deel te nemen aan de feestelijke stemming. Kreunend trekt hij mijn rugzak uit de bagageruimte. Nog enkele kreunen en zijn schouders en gezicht ontspannen zich. Met een bevrijdende zucht laat hij mijn rugzak los. Voordat deze in de golven valt weet ik hem vast te grijpen. Als een dronken koorddanser schuifel ik voetje voor voetje over de drijver naar de hulp biedende bruin verweerde handen. Twee oudere mannen kijken met half dichtgeknepen ogen naar mijn wankele schreden. Balancerend op de punt van de drijver schiet de rugzak uit mijn handen. De twee mannen vangen hem op maar vallen direct op hun achterste in het natte zand. Onmiddellijk snellen schaterende opgeschoten kinderen toe en verzamelen zich springend en stoeiend rond de beduusd kijkende mannen. Snel spring ik over de laatste meter Beaufort zee om mijn gastheren van mijn last te bevrijden. Vrij van mijn rugzak springt een van de mannen veerkrachtig op om lachend de schavuiten uiteen te jagen.

Intussen heeft Tom het vliegtuig alweer gereed gemaakt voor het vertrek. Gelukwensen, namen en adressen, bewonderende en bezorgde blikken worden uitgewisseld. "Wil je Sheila bellen als je aankomt in Old Crow?" vraagt Tom. Daarna wordt het portier gesloten, glimlachend tikt hij nog tegen zijn voorhoofd. Het sputteren van de startende motor gaat over in een gelijkmatig ronken, en enkele minuten later verdwijnt het vliegtuig in de inmiddels melkwitte hemel, mij achterlatend

bij de opa's, oma's, vaders, moeders en kinderen van de grote gastvrije eskimo familie in hun zomerkamp op een klein schiereiland aan de ruige woeste kust van het Yukonterritorium, op 69 graden noorderbreedte, 137 graden westerlengte. Het is 19 juni 1988, 01.00 uur in de overigens dagheldere nacht. Ik krijg alweer een brok in mijn keel, ik ben thuis, terug in de wildernis.

Ik stel me voor aan Tom Harey en zijn grote in feestvreugde verkerende familie. "Welkom op het zonnige strand van Shingle Point Hawaii Beach", en met glinsterende ogen laat hij zijn eeltige knuisten de smalle strook zand volgen. Wat een geweldig moment deze kennismaking met de eskimo familie of Inuvialuit (de echte mensen), ze zijn de oorspronkelijke bevolking van het noorden van het Yukonterritorium, (Yukon betekent Grote Rivier). Ze waren en zijn nog steeds jagers en verzamelers. Hoe noordelijker de mensen wonen, hoe meer karakter ze hebben. Ze zijn nog steeds sterk verbonden met het land, de rivieren en de seizoenen. Deze door het extreme klimaat geharde maar vrolijke en vriendelijke mensen verblijven in de zomer langs de arctische kust met name voor de walvisjacht. Tom Harey vertelt dat het jagen en verzamelen een seizoensgebonden levenswijze is. Het poolgebied is een van de vis- en wildrijkste gebieden ter wereld. Het korte groeiseizoen is kil en wordt mede gekenmerkt door een altijd harde wind. Alleen kleine struikgewassen zoals de blauwe bosbes kunnen in de zure toendrabodem overleven. Op de natte laagveenachtige plaatsen groeien zegge, wollegras en mos. In de drogere rotsachtige gebieden groeien korstmossen. In de lente wordt er gevist en op ganzen en de grizzlybeer gejaagd. In de korte zomer is men druk met de walvisjacht, vissen, en het verzamelen van bessen, wortels en geneeskrachtige planten. In de herfst wordt er gevist, op zeehonden en toendrakariboos gejaagd en de laatste planten worden verzameld. In de strenge winter is men druk met ijsvissen, de zeehondenjacht en ijsbeerjacht.

Het valt mij op dat het vlakke strand bezaaid ligt met boomstronken en stammen. Dit drijfhout circuleert langs de kust van Canada en Siberië. Langs de vloedlijn liggen de resten van enkele beluga walvissen en aan met lange boomstammen gemaakte rekken hangen grote stukken walvissenvlees. Tom neemt mij aan de arm mee naar een kleine blokhut.

Als mijn ogen aan het duister in de hut gewend zijn, wordt vaag langs de wand een kooktoestel zichtbaar, daarnaast een wankel ruwhouten tafeltje en verspreid op de ruwe zanderige vloer een paar houtblokken die als zetel dienen. Tegen de wand zijn een paar schappen gespijkerd, waarop serviesgoed en bestek ligt opgestapeld. Een klein raampje laat een bescheiden bundel licht door. In het schaarse licht wordt diep verscholen in een hoek een bed met een slordige stapel zacht gekleurde dekens zichtbaar. Tom biedt mij een houtblok aan, maar een van de vrouwen haalt uit het duister een oude houten stoel tevoorschijn. Onder mijn gewicht graaft de stoel zich krakend in de zanderige bodem. Het duurt even voor mijn evenwicht terug is, dan leg ik voorzichtig mijn arm op de gammele tafel en mijn lichaam ontspant zich. De inspannende vliegreis, de formaliteiten, de voorbereiding, alles ligt nu ver achter mij.

Shingle Point

De kinderen gluren giechelend naar binnen tot een van de mannen ze grijnzend weg jaagt. Stoeiend en lachend rennen ze tussen de tenten door en gaan zich elders in het kamp vermaken. Kinderen hebben hier een ander leven dan de moderne westerse jeugd gewend is. Gedurende de zomervakantie moeten ze, samen met ouders en grootouders, hard

werken om de walvisvoorraad op peil te brengen en om bessen in de nabijgelegen toendra te plukken. In de herfst en winter gaan ze honderden kilometers zuidelijker in Aklavik of Inuvik naar school, tussendoor gaan ze met pa en ma op kariboejacht. Al op jonge leeftijd leren ze met een geweer omgaan, de buit villen, uitbenen, roken enzovoorts. Allemaal vaardigheden die in het noorden uiterst belangrijk zijn.

Ik vergeet bijna mijn eerste kamproutine, het opzetten van mijn tent. Snel loop ik naar buiten, rits mijn rugzak open en sjoer mijn tent uit het topvak. Onder veel belangstelling van de speelse, aanstekelijk lachende kinderen verdwijnen de tentharingen diep in het mulle zand. Dan keer ik terug naar de gezellige sfeer in de hut.

Tom is een altijd glimlachende grappenmaker en vertelt op boeiende wijze over de jacht, de visvangst en het leven in het noorden.

“Wij willen hier een nieuw kamp bouwen”, vertelt Tom. “Aan de kerkelijke autoriteiten hebben wij geld gevraagd, maar sinds wij bekeerd zijn hebben ze geen tijd meer voor ons. Toch zijn wij toegewijde Christenen. Wij eskimo's hebben een bijzondere belangstelling voor de bijbel, onze kerkelijke vaders zijn daar bijzonder blij mee.” Er ontstaat een brede grijns op zijn gezicht, zijn bruine tanden worden geheel zichtbaar, zijn glinsterende ogen verdwijnen achter de toegeknepen oogleden. Hij wacht even om de spanning op te voeren, dan kan hij zich niet langer inhouden: “Ze weten niet dat wij de bijbel gebruiken om het vuur aan te maken. Burn the Lord, long live the Lord.”

Waar heb ik dat eerder gehoord? Minutenlang is de kleine ruimte gevuld met schateren, proesten en gnuiven. Nog na grinnikend schenkt een mollige vrouw weer koffie in en legt een stapel koekjes op tafel.

“Woon jij in een stenen huis? Is er nog wel ruimte in Holland om huizen te bouwen?”

“Jazeker”. Ook hier in het afgelegen noorden weten ze dat Nederland een klein dichtbevolkt land is. “Er is nog wel ruimte maar bouwen gaat niet zo gemakkelijk als hier. Je moet eerst een vergunning aanvragen, een bouwtekening indienen en als alle instanties het goedgekeurd hebben dan mag je een huis bouwen. Je moet zelfs toestemming hebben om een schuur te bouwen.”

Het blijft even stil, dan springt Tom grinnikend op, de mokken koffie vliegen om, en Tom vliegt naar buiten. Met verhoogde stem spreekt hij

met enkele omstanders in een voor mij onbegrijpelijke taal. Wederom lacht het hele kamp mee.

“Blijf hier, veel beluga walvis in de zomer, in de herfst jagen op eland en kariboe en in de winter ijsvissen, mooi leven, geen zorgen en veel hout om een hut te bouwen. Je hoeft bij mij geen tekening in te leveren”, grinnikt hij. “Dan leer je ook wat navigeren is, je hebt geen kaart en een kompas nodig. Wij navigeren met de zon, de maan en in de winter met de sterren, de wind of een zeekaart of een ijskaart in ons geheugen, er zijn vele zeestromingen en vele soorten ijs. Op land navigeren we met het herkennen van diverse soorten sneeuw en windrichtingen.”

Wat geweldig, dat zou ik wel heel graag willen leren! Diep in mijn ziel ontstaat een verlangen om aan dit bijzonder uitnodigende gebaar toe te geven. Snel onderdruk ik dit bijna onweerstaanbare gevoel en luister weer naar de boeiende woorden van Tom. Regelmatig schenkt de verlegen mollige vrouw met het vriendelijke gezicht koffie in en vult de stapel koekjes aan. Zij vertelt dat ze deze zomer een aantal zeehonden hebben kunnen vangen. Ze laat een grote volgepropte zak gemaakt van zeehonden huid zien. “Hier zit ons voedsel in.” Ze opent de stevig dichtgebonden zak en geeft mij een smeug stukje om te proeven. Het smaakt niet slecht, sterker nog, het is lekker. De zak is volgepropt met vlees van verschillende dieren en vogels, de manier om het ‘vers’ te houden, luchtdicht afgesloten in een zeehonden huid. Ook het rottend vlees en de maden worden gegeten!

“Wij hebben al voldoende walvissen gevangen, binnenkort vertrekken wij naar ons winterverblijf Aklavik, ongeveer twaalf dagreizen stroomopwaarts langs de Alexander MacKenzie River. Daar wordt het vlees ingevroren. Dan begint de jacht op de kariboe, die ongeveer dezelfde tijd vanuit de toendra terugkeert naar de naaldwouden om daar de winter door te brengen. Wij behandelen mens en dier met respect, wij weten dan zeker dat zij de komende lente weer terugkeren.”

“Ken je het verhaal van de Mad Trapper, Albert Johnson?”

De jonge geschiedenis van Noord-Amerika, met name van het hoge noorden, is voor elke bewoner in dit dunbevolkte gebied bekend. Over de tijd voor de komst van de blanke is weinig bekend.

“Jazeker”, antwoord ik met enige trots. “In de twintiger jaren doodde Albert Johnson twee politieagenten van de North West Mounted Police in Ross River. Na een vijf jaar durende achtervolging door de wildernis

wisten ze hem te doden. Hij is begraven in Aklavik, maar er zijn ook geruchten dat de politie een ander heeft neergeschoten en dat de Mad Trapper ontsnapt is naar Alaska.”

Het wordt stil, iedereen leeft mee met Albert Johnson, weliswaar een moordenaar, maar ook een man van het noorden, een man met karakter, die in dit kille afschrikwekkende onherbergzame gebied kon overleven. Het hoge noorden duldt geen kleinzielige geesten, in het hoge noorden maak je in je eentje een tocht van vele dagreizen met de hondenslee door de grijze sneeuwwoestenij om hulp te halen voor een in nood verkerende eskimo familie. Het poolgebied is een van de onherbergzaamste streken ter wereld, kil en afschrikwekkend. De aangeboren drang naar vrijheid, hulpvaardigheid en de liefde voor de natuur van de mensen in het noorden doet het afschrikwekkende als sneeuw voor de zon verdwijnen en maakt plaats voor een gevoel van een ongelooflijke zuivere schoonheid. De mensen van het noorden mogen zich met trots Inuit ofwel supermens noemen. Ik ben nog steeds diep onder de indruk van deze vrolijke en gastvrije mensen die naar blanke casu quo westerse maatstaven een primitief bestaan leiden.

De aangename stilte wordt ruw verbroken. "Hoe lang wil je hier blijven?"

"Morgen vertrek ik." Oef, de pijn in mijn hart is voelbaar. "Mijn plan is naar Old Crow te lopen." Doodse stilte.

"Dat is welzeker twintig tot vijftwintig dagreizen, pas maar op voor de grizzly en de wolf, ze kennen hier geen angst en ze zijn nogal nieuwsgierig."

"Ga je dan weer naar Holland om weer in een stenen huis te wonen in plaats van dat kleine tentje?" vraagt een van de mannen giechelend.

"Nee, mijn tocht voert verder door de Yukon naar het noorden van Brits Columbia. Ik zal waarschijnlijk zes keer de volle maan mogen aanschouwen tijdens mijn tocht."

Er wordt nog wat na gekeuveld over verre reizen en de jacht, maar de vermoeidheid slaat toe. Langzaam ontstaat een slaperige stilte, het is tijd om te rusten. Ik neem alvast afscheid want het is mijn bedoeling om over enkele uren te vertrekken, dan zal het kamp nog in diepe rust verkeren.

Het knarsen van het zand onder mijn schoenen verstoort de ruisende

stilte van de zee. Het openritsen van de tent doet pijn aan de oren. De warmte van mijn slaapzak, de kalme uitwaaierende en weer terugtrekkende golven op het strand brengen mij in een aangename ontspannen toestand. Vriendelijke eskimo gezichten zijn te zien, dan verschijnt het gezicht van mijn vader. Hij praat en hij lacht, het maakt me blij en gelukkig. Een gevoel van vreugde trekt door mij heen. Dan schrik ik wakker. Leeft hij nog? Wat een schok, het was maar een droom. Ik zal hem nooit meer zien, nooit meer kunnen aanraken, nooit meer met hem kunnen praten. De zilveren rust van de zee neemt mijn verdriet en teleurstelling op en daarna is er niets meer.

Hinkende Haas, en vriendelijke Wolven, 20 juni

Dezelfde rust van de zee doet mij ontwaken. Geruisloos breek ik mijn tent af en maak de rugzak gereed voor de grote tocht. Onder een steen, vlak voor de deuropening van de hut, leg ik een korte afscheidsbrief: 'Heel veel dank voor de gastvrijheid waarvan ik hier heb mogen genieten, het geeft mij inspiratie. Jullie wijsheid en kennis zal van grote waarde zijn op mijn tocht door de wildernis. Tot weerziens.'

Het is 20 juni, tijd om te vertrekken. Mijn rugzak is vol geladen met uitrusting en een beetje proviand, zoals granola, een paar mueslirepen, wat noedels, rijst, macaroni en mijn potje suiker. De straffe noordenwind waait het laatste restje 'beschaving' uit lichaam en geest. Het kamp is in diepe rust. Zittend op een boomstam glijden mijn ogen over de kaart en het terrein. Het kamp ligt aan de westzijde van de monding van de Walking of Running River. De rivierdelta wordt omgeven door redelijk steile ongeveer tien tot vijftien meter hoge oevers. De oostelijke oever is nauwelijks te zien, de rivierdelta is enkele kilometers breed. De eerste opgave is door dit moerassige met diepe krekensneden gebied naar de oostelijke oever waden. Een andere mogelijkheid is enkele dagen langs de westzijde lopen tot de rivierdelta makkelijker doorschreden kan worden. Mijn besluit is direct naar de andere oever te waden. Ik sjoer mijn rugzak vast op schouders en heupen, nog een laatste blik op het in diepe rust verkerende walviskamp Shingle Point en dan verlaat ik resoluut de arctische kust. Een tiental passen verder zakken mijn benen al tot mijn knieën in de drassige grond. De oostelijke oever lijkt nu ineens oneindig ver, het uitnodigende glooiende zachtgroene terrein aan de horizon lijkt onbereikbaar. Een eindeloos wollegrastapijt ligt voor mij. Mijn benen gaan nu tot mijn kruis door het plantendek en zo nu en dan hebben mijn voeten enige houvast op de verende begroeiing. De door het landschap slingerende traag stromende krekensneden zijn diep, mijn lichaam zakt tot mijn borst in het water. Soms drukt mijn rugzak mij omhoog en probeer ik zwemmend als een natte kikker door het water te komen. Ondanks het koele water gutst het zweet al snel in stroompjes van mijn gezicht. Midden in een kreek werk ik handenvol koel kristalhelder water in gulzige teugen naar binnen. Enkele meeuwen blijven nieuwsgierig boven mijn hoofd hangen, ze brengen mij de melancholieke roep van de zee. "Het ga je goed, succes eenzame zwerfer", roepen ze mij toe. Met een druipend gezicht, midden in de beek

brengt mijn opgeheven natte arm een zwaaiende groet aan de vogels van de zee.

Uur na uur ploeter ik zwetend en drinkend door het begroeide wateroppervlak, dan vinden mijn natte voeten eindelijk vaste grond. Voor mij rijst een tien meter hoge wand op, met daarboven de heldere lichtblauwe hemel. In de stilte is alleen het sompige geluid van mijn doorweekte schoenen te horen. Na een kwartier zoeken komt een smalle beek in zicht die met ijzeren geduld in duizenden jaren tijd een nauwe doorgang in de hoge oever heeft uitgesleten. Voorzichtig door de smalle geul naar boven klauterend, komt geleidelijk de groene glooiende toendra in zicht. Het uitzicht is overweldigend, aan de kust is nog flauw het walviskamp zichtbaar en in het zuiden, ver aan de horizon is de berg-helling te zien waar aan het eind van de dag mijn eerste kampplaats zou moeten zijn.

Tot mijn opluchting is de met graspollen begroeide oever urenlang redelijk goed begaanbaar. In de schaars verspreide wilgenstruikjes verbergen zich koppels goed gecamoufleerde sneeuwhoenders.

Af en toe is het erg koud. Ahsonnutli, de god van de wind, en Tonenili, de regengod, verwelkomen mij, ze scheppen er plezier in om mij op het verkeerde moment te treiteren. Felle kletterende regenbuien en harde windstoten geselen de vlakke toendra maar gelukkig laat de zon zich ook regelmatig zien. De temperatuur stijgt dan snel van 5° naar 25° Celsius.

Ze kunnen hun nieuwsgierigheid niet bedwingen, kleine sneeuwhoenderkopjes met donkere oogjes observeren mij, die vreemde tweevoeter. Het is nu weer windstil, aan de hemel zijn enkele windveren te zien, geen enkel geluid verstoort de stilte van de toendra, behalve dan mijn lucht aanzuigende longen. Tijd bestaat niet meer. Tijdens rustpauzes, op plaatsen waar bosbessen of zalmbessen groeien vul ik zittend op mijn rugzak mijn mok met bessen. Soms loop ik urenlang door, want de berghelling lonkt, daar waar mijn eerste kamp in de wildernis moet zijn.

Na een tiental kilometers buigt de Walking River langzaam naar het zuidwesten, geleidelijk daalt de oever, een teken dat de Tundra Creek naderbij komt. Enkele ogenblikken later komt de Tundra Creek in zicht.

Het is een tien meter brede ondiepe beek die vanuit het zuidoosten in de Walking River stroomt.

Eenmaal op de andere oever valt mijn oog op sporen van een grizzly-beer, voor mij een excuus om even te pauzeren. Het berenspoor buigt af naar de splitsing, daar heeft de beer stilgestaan, dan verdwijnt het spoor in de begroeiing. Zou hij mij geroken hebben? Het spoor is vers, de afdrücken zijn haarscherp, zelfs de unieke voetlijnen zijn zichtbaar. Er staat nog geen water in de prent. Misschien is hij nog in de buurt en ruikt hij mij met zijn grote neus, zonder dat zijn aanwezigheid voor mij voelbaar is. Het kan zijn dat mijn zintuigen en mijn geest nog niet gescherpt zijn. Het spoor maakt bij de splitsing een plotselinge wending naar de begroeiing. Iets heeft hem gestoord in zijn dagelijkse gang. Ben ik dat geweest? Ik sta in mijzelf te mijmeren en plotseling komt in mijn ooghoeken een grizzlybeer langs de oever aanwandelen. Mijn duim drukt op de veiligheidspal van mijn geweer en mijn fototoestel wordt uit de tas getrokken. De bruingrijze formidabele schommelende massa komt met krachtige passen dichterbij, en plotseling met twee keer de snelheid van een kampioen honderd meter sprinter verdwijnt hij over de glooiende oever.

Dit zijn de krenten in de pap, dit is echt genieten. Dan laten mijn gedachten de beer los en gaan weer uit naar mijn eerste eigen plekje in de wildernis.

Volgens de kaart liggen aan de voet van de eerste uitlopers van de Barn Mountains, stroomopwaarts langs de Tundra Creek, enkele meertjes. Een van de meertjes is ongeveer zevenhonderdvijftig meter lang en tweehonderd meter breed. Omdat de kreek in een grote boog vanuit het zuiden stroomt is het korter om op kompas mijn route voort te zetten. De afstand is ongeveer elf kilometer, na vijf kilometer moet een meertje aan de westzijde van mijn koers liggen. Volgens mijn berekening is de kaarthoek 173 graden minus de oostelijke magnetische declinatie van 35 graden, dat wordt dus een kompasstand van 138 graden.

Het is een langzaam glooiende stijgende helling, mijn benen moeten nu hard werken, de bovenbenen staan onder hoge spanning. Spieren spannen en ontspannen zich, zwetend geniet ik van deze noeste arbeid. Ver vooruit zweeft een donkerbruine arend met een goudkleurige kop op zijn opkrullende lange flapvleugels boven de toendra, soms probeert hij met een enkele trage slag op hoogte te blijven. Een valk verschijnt en

met zijn snelle spitse blauwgrijze vleugels en lange staart voert hij schijnaanvallen uit op de machtige vleugels van de arend. Onverstoord zweeft de grote roofvogel naar de horizon, hij bekommert zich niet om het kleine felle vogeltje.

Vijf kilometer ploeteren is achter de rug, het meertje is in zicht. Mijn koers is goed, maar nu begin ik pap in mijn benen te voelen. Stoppen of doorgaan? Het prachtige meer, de ellendige graspollen en de zuigende modder zeggen mij te stoppen. Een zwak moment sluipt in mijn geest, maar dan: “Stel je niet aan, dweil, vaatdoek, washandje, doorgaan tot het meer langs Tundra Creek!” Even diep ademhalen en de kracht in mijn benen keert terug, in stilte ploeter ik voort.

Op de droge hellingen in het terrein verschijnen regelmatig verontwaardigde grondeekhoorns voor de ingang van hun holen. Het zijn grappige vliegensvlugge beestjes, maar kunnen ook een aardige aanvulling op mijn karige hoeveelheid proviand zijn. Door het plotselinge vertrek uit Inuvik was er geen tijd om snel nog wat inkopen te doen. Voor ongeveer een dag of zes droge rijst, macaroni, noedels, wat mueslirepen en mijn potje suiker zit in mijn rugzak. Naar schatting zal de tocht naar Old Crow drie tot vier weken duren, dus is het nodig om met alles wat de natuur oplevert mijn proviand aan te vullen. Naar aanleiding van dit probleem vliegen mijn gedachten over de Barn en British Mountains. Volgens de kaart komen daar de ondoordringbare wilgenbossen. Wat staat mij daar te wachten? Is daar doorheen te komen of wordt het omlopen langs de hellingen van de British Mountains? Het zou mij vijf dagen extra kosten. Eigenlijk is het geen probleem, zelfs prachtig, vijf dagen langer in de wildernis.

Een klucht luidruchtig opvliegende sneeuwhoenders haalt mij uit mijn gedachten. Een familie met zo'n tien jongen gaat onhandig op de fel witte wieken en vallen tientallen meters verder in het struikgewas. Na deze afleiding zijn mijn ogen weer gericht op het markante punt, een oneffen bult, dat op mijn koers ligt. Het is nog steeds zichtbaar, soms verdwijnt het even achter een heuvel, maar na een naar omstandigheden snelle klim komt het markante punt weer tevoorschijn.

Kilometer na kilometer zwoegend door het langzaam oplopende terrein is het einde nog steeds niet in zicht. Het spoort mij aan om door te gaan, om mijn krachten te meten met de helling. “Niet achterom kijken, geniet